

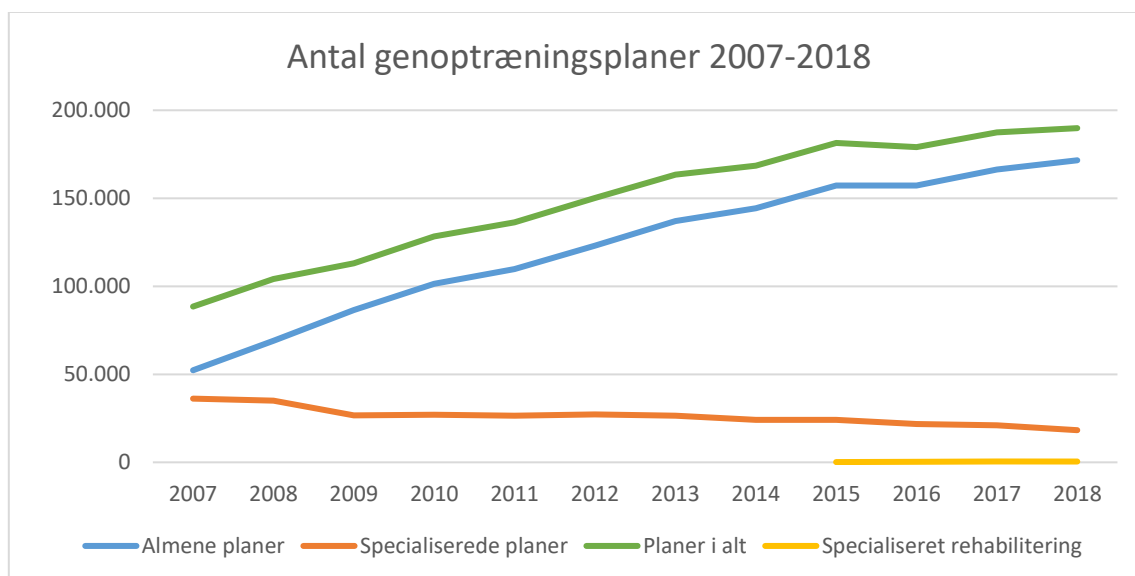
Nøgletal fra 2018 på genoptræningsområdet

KL publicerer for ottende gang en oversigt, der beskriver udviklingen af genoptræningsområdet efter sundhedsloven §140 dvs. borgere der udskrives fra sygehus med en genoptræningsplan.

Udviklingen af genoptræningsplaner 2018

Siden kommunerne overtog genoptræningsopgaven fra sygehusene i 2007, har området været kendetegnet ved en markant vækst (jf. figur 1). Således er antallet af genoptræningsplaner i alt steget med 115% siden kommunalreformen trådte i kraft i 2007. Fra 2015 til 2016 var der et mindre fald, men antallet er siden 2016 igen steget med 6,0 %. Fra 2017 til 2018 har det været en stigning på 1,3%

Den specialiserede genoptræning, som udføres på sygehusene, har overordnet været faldende siden 2007 med regionale forskelle. I perioden 2009-2013 lå antallet af specialiserede genoptræningsplaner nogenlunde stabilt, men siden 2013 er antallet faldet. Fra 2017 – 2018 ses der et yderligere fald på 13,1%, som er svarende til et fald på 2747 specialiserede genoptræningsplaner. Dette billede følger den generelle udvikling på sundhedsområdet, hvor opgaverne flytter fra det specialiserede sundhedsvæsen til det nære sundhedsvæsen. Derudover underbygger det, at kommunerne fortsat udvikler genoptræningsområdet, således at kommunerne bliver i stand til at varetage flere genoptræningsopgaver.

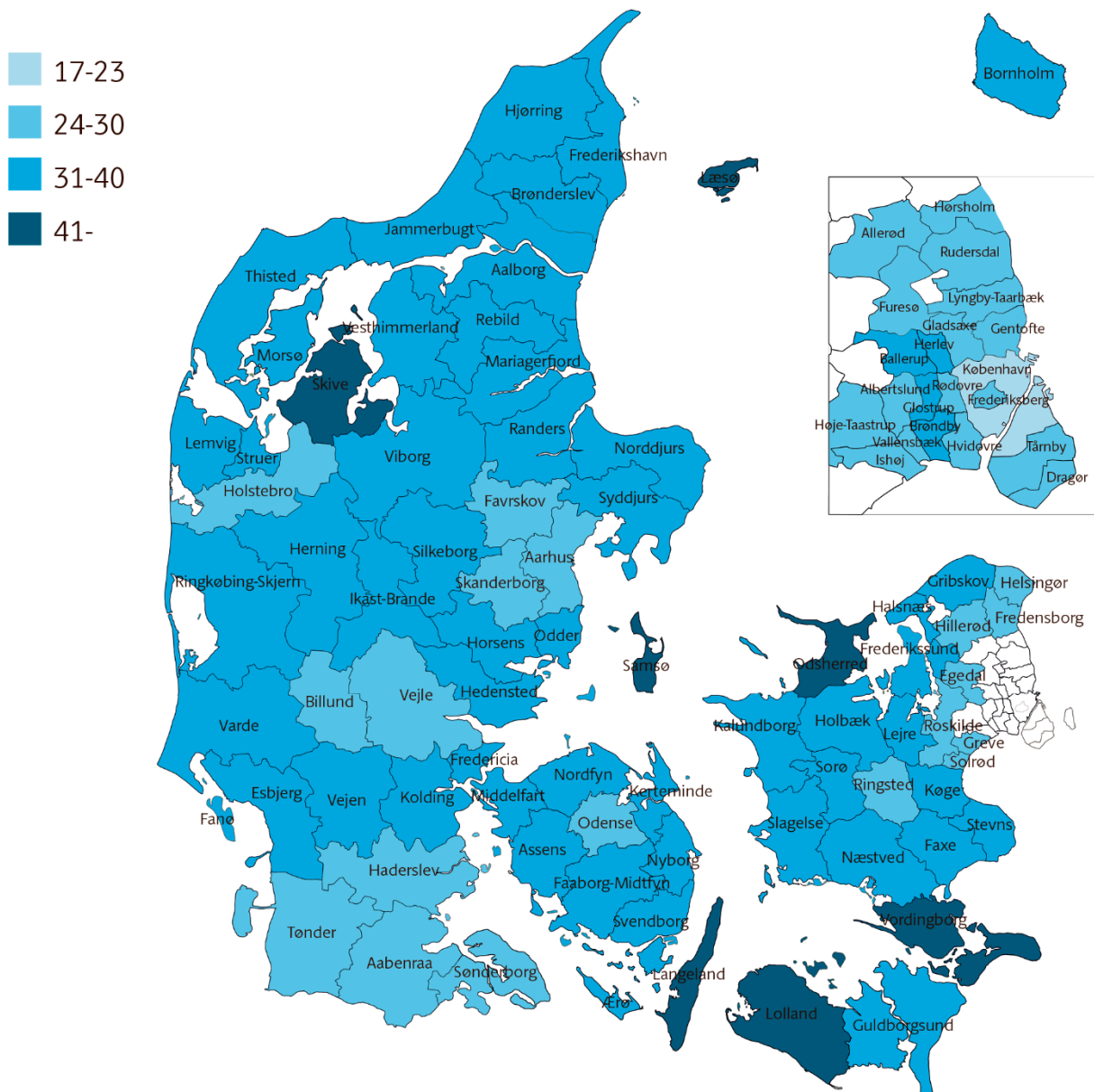

Figur 1: Antal genoptræningsplaner 2007-2018
Kilde: eSundbed

Regionale forskelle i antallet af almene genoptræningsplaner

På det kommuneopdelte Danmarkskort nedenfor (figur 1.1) ses antallet af almene genoptræningsplaner pr. 1000 indbyggere.

Antallet af almene genoptræningsplaner pr. 1000 indbyggere i 2018

Figur 1.1: Antal af almene genoptræningsplaner pr. 1.000 indbyggere i 2018

De kommuner, der illustreret i *Figur 1,1* modtager flest almene genoptræningsplaner (41-) modtog i gennemsnit 43 almene genoptræningsplaner pr. 1000 indbygger, hvilket er dobbelt så mange som gruppen af kommuner med færrest almene genoptræningsplaner (17-23), der i gennemsnit modtog 22.¹

Ser man fx på Odsherred Kommune, som modtog flest (n=46) almene genoptræningsplaner pr. 1000 indbyggere, modtog kommunen næsten 3 gange så mange genoptræningsplaner pr. borger i forhold til Københavns Kommune, der modtog færrest almene genoptræningsplaner (n=19) pr. borger.

Danmarkskortet (figur 1.1) viser nogle tydelige lokale tendenser. Kommunerne på Fyn fik generelt mange almene genoptræningsplaner pr. 1.000 borgere, mens kommunerne i hovedstadsområdet tilsvarende fik relativt få almene genoptræningsplaner pr. 1.000 borgere.

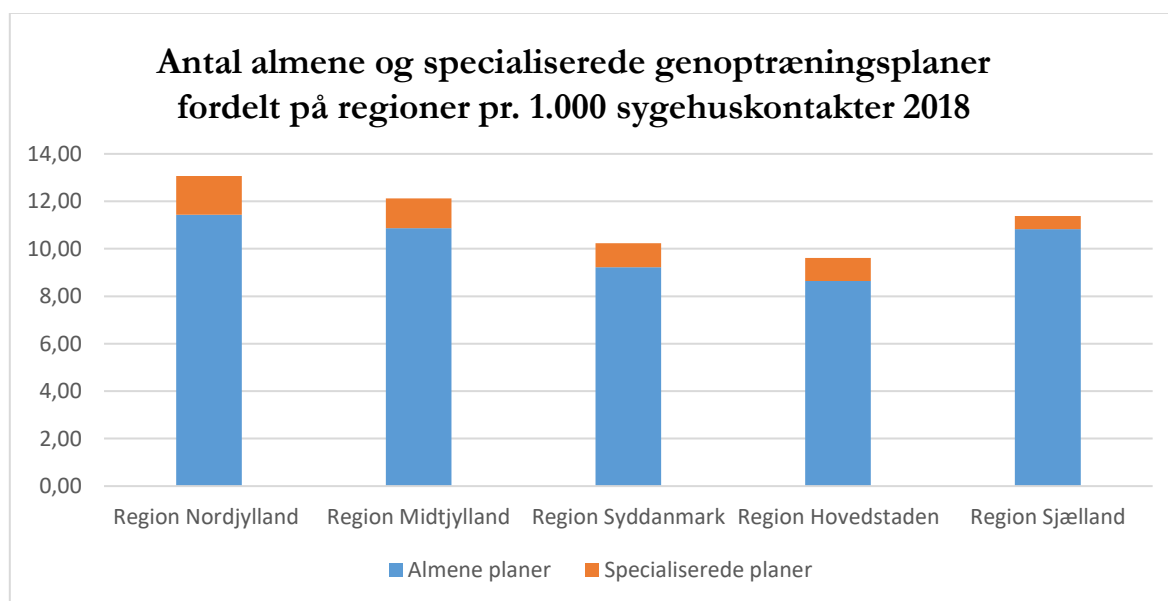
¹ Ydergrupperne indeholder hver 4 kommuner

Det er vigtigt at bemærke, at kommunernes forskellige alderssammensætninger, socioøkonomiske forhold og sygelighed kan have en betydning for antallet af genoptræningsplaner. Kommuner med flere ældre borgere og/eller mindre ressourcestærke borgere kan have større sandsynlighed for at have flere genoptræningsplaner end kommuner med en yngre alderssammensætning. Dette afspejles blandt andet i Odense kommune, der som storby og universitetsby har færre almene genoptræningsplaner pr. 1000 indbyggere end alle omkringliggende kommuner. Derudover er det kendt, at der er forskellig praksis på tværs af de henvisende sygehuse, hvilket også har betydning for antallet af genoptræningsplaner.

KL anbefaler, at udviklingen af genoptræningsplaner og planer for de forskellige specialiseringsniveauer drøftes og håndteres i dialog mellem regioner og kommuner i regi af sundhedskoordinationsudvalgene for at arbejde hen mod større ensartethed.

Regionale forskelle i antallet af specialiserede genoptræningsplaner

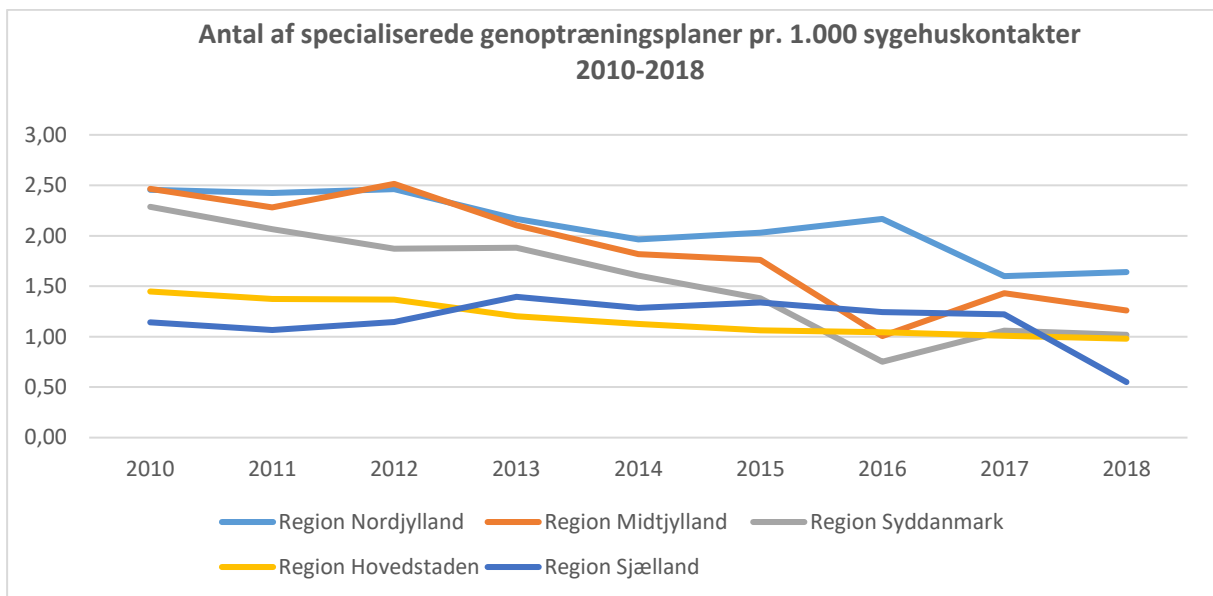
Der har de seneste år været væsentlige regionale forskelle i antallet af almene og specialiserede genoptræningsplaner pr. 1.000 sygehuskontakter. De regionale forskelle har tidligere vist en tendens til at blive mindre udtalte, men i 2018 er forskellen igen steget (jf. figur 2).

Figur 2: Antal almene og specialiserede genoptræningsplaner fordelt på regioner pr. 1000 sygehuskontakter i 2018
Kilde: eSundhed

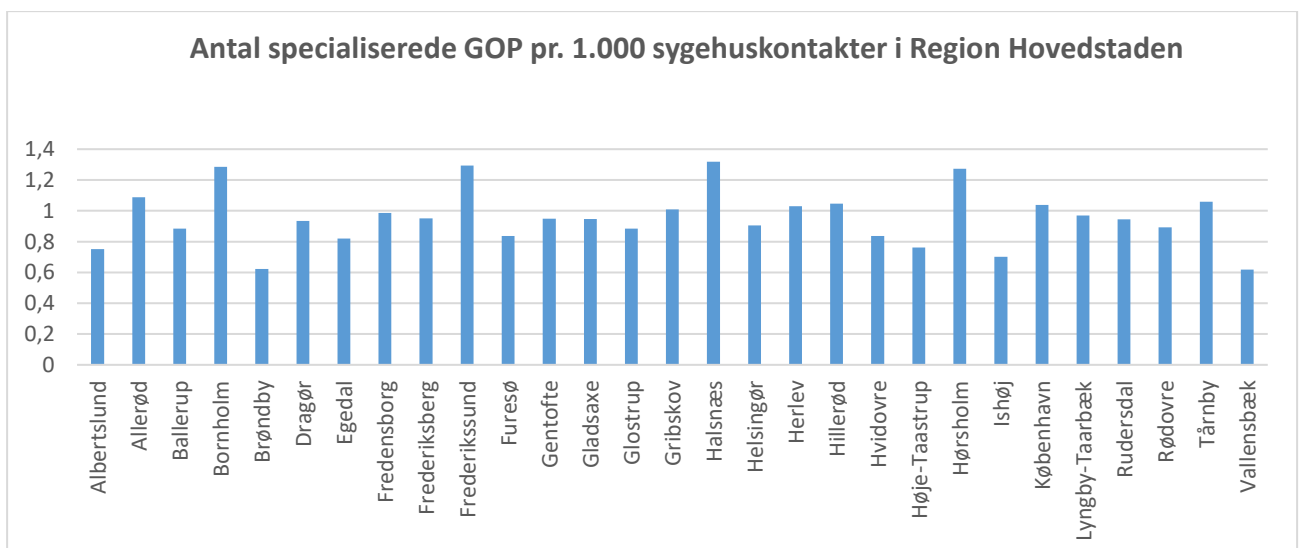
Forskellen mellem regionerne i antallet af specialiserede genoptræningsplaner har været forholdsvis stabil gennem de seneste år (jf. figur 3). Siden 2010 har Region Nordjylland haft flest antal specialiserede genoptræningsplaner pr. 1000 indbygger. I 2017 havde Region Syddanmark sammen med Region Hovedstaden færrest specialiserede genoptræningsplaner, hvorimod det i 2018 var Region Sjælland som havde det færreste antal specialiserede genoptræningsplaner.

Siden 2014 ser det ud til at den generelle tendens er et fald i antallet af de specialiserede genoptræningsplaner.

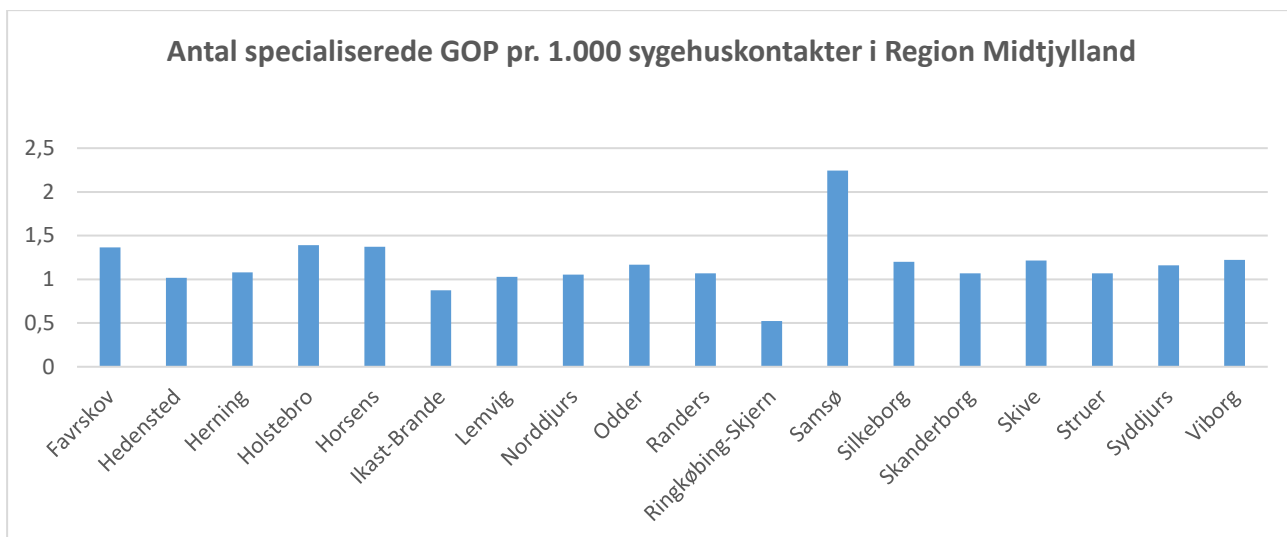

Figur 3: Antal af specialiserede genoptræningsplaner pr. 1000 sygehuskontakter 2010-2017.
Kilde: eSundbed

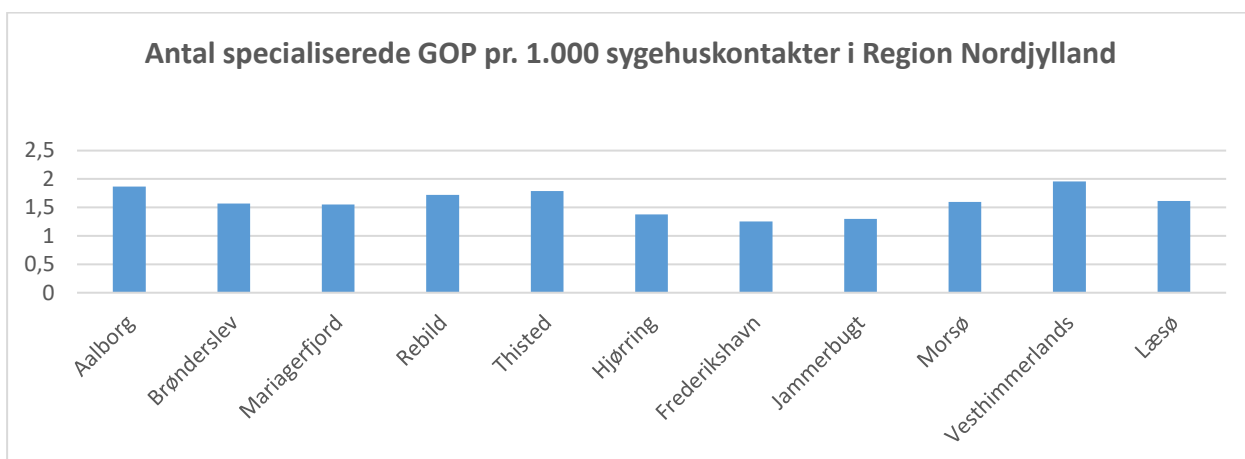
Forskellen i antallet af specialiserede genoptræningsplaner fordelt på regioner, afspejles i kommunernes antal af specialiserede genoptræningsplaner. Figur 3.1-3,5 nedenfor viser de kommunale forskelle i antallet af specialiserede genoptræningsplaner pr. 1.000 sygehuskontakter for alle regionerne. Region Nordjylland har generelt et større antal specialiserede genoptræningsplaner end kommunerne i Region Hovedstaden. Næsten alle kommuner i Region Nordjylland har over 1,5 specialiserede planer pr. 1.000 sygehuskontakter, mens billedet er omvendt i Region Hovedstaden, hvor ingen kommuner har over 1,5 specialiserede planer pr 1.000 sygehuskontakter.

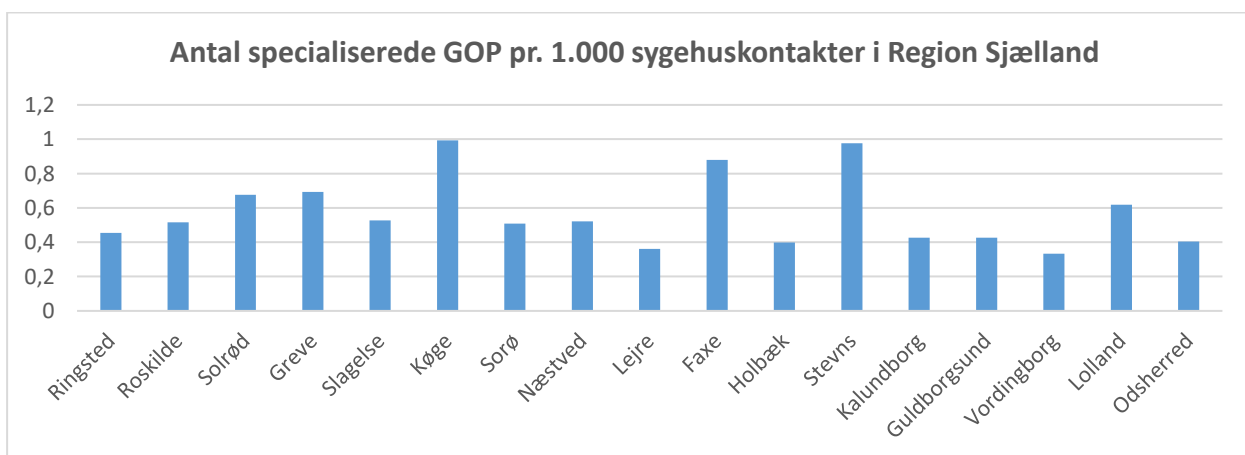
Figur 3.1: Antal specialiserede genoptræningsplaner pr. 1000 sygehuskontakter for kommunerne i Region Hovedstaden i 2018
Kilde: eSundbed

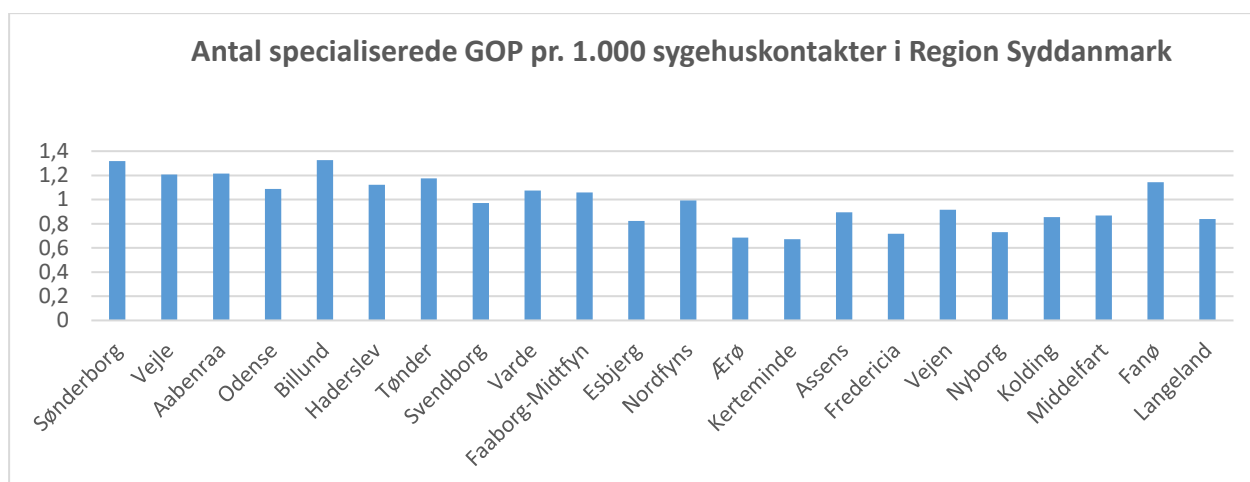
Figur 3.2: Antal specialiserede genoptræningsplaner pr. 1000 sygehuskontakter for kommunerne i Region Midtjylland i 2018
Kilde: eSundhed

Figur 3.3: Antal specialiserede genoptræningsplaner pr. 1000 sygehuskontakter for kommunerne i Region Nordjylland i 2018
Kilde: eSundhed

Figur 3.4: Antal specialiserede genoptræningsplaner pr. 1000 sygehuskontakter for kommunerne i Region Sjælland i 2018
Kilde: eSundhed

Figur 3.5: Antal specialiserede genoptræningsplaner pr. 1000 sygehuskontakter for kommunerne i Region Syddanmark i 2018
Kilde: eSundhed

Foruden at illustrere forskelle i antallet af specialiserede genoptræningsplaner på tværs af kommuner i forskellige regioner viser figur 3.1-3.5 samtidigt, at kommuner inden for samme region også kan have væsentlige forskellige antal specialiserede genoptræningsplaner pr. 1.000 sygehuskontakter.

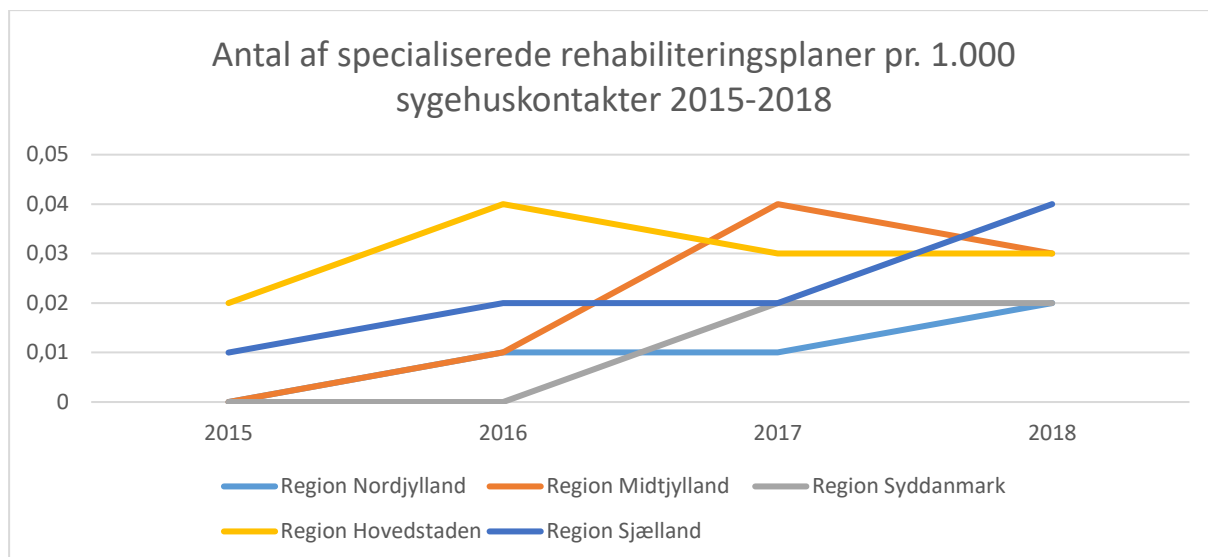
Eksempelvis ses ud fra figur 3.5 at Kerteminde kommune har 0,67 specialiserede genoptræningsplaner pr. 1.000 sygehuskontakter, mens Sønderborg kommune har 1,3 genoptræningsplaner. På landsplan ligger Vordingborg kommune lavest med de 0,33 specialiserede planer pr. 1.000 sygehuskontakter, mens Silkeborg Kommune har flest med 2,2 specialiserede planer pr. 1.000 sygehuskontakter. Forskellene kan blandt andet adresseres til forskellige snitfladekataloger, jf. sundhedsaftalerne.

De kommunale tal kan være et nyttigt værktøj i kommunernes dialog med regionen med henblik på at afdække, hvorfor der hos dem eventuelt er en større eller mindre andel af patienter, der får en specialiseret genoptræningsplan. Det kan bl.a. skyldes forskellig henvisningspraksis på sygehusene og forskelle i den kommunale praksis i forhold til, hvilke opgaver den enkelte kommune kan løse.

Regionale forskelle i antallet af specialiserede rehabiliteringsplaner

Det har kun været muligt at trække data på antallet af specialiserede rehabiliteringsplaner fra de blev indført i 2015. Rehabilitering på specialiseret niveau er målrettet patienter, der har komplicerede funktionsnedsættelser med betydning for flere livsområder, eksempelvis patienter med erhvervet hjerneskade. Sundhedsstyrelsen estimerede i 2014 antallet af borgere med behov for denne nye ydelse til 350-450 patienter på landsplan årligt. I 2018 udgjorde antallet af specialiserede rehabiliteringsplaner 460.

På figur 4 ses udviklingen af forskellighederne på tværs af landet pr. 1000 sygehuskontakter.

Figur 4: Antal specialiserede rehabiliteringsplaner pr. 1000 sygehuskontakter 2015-2018.

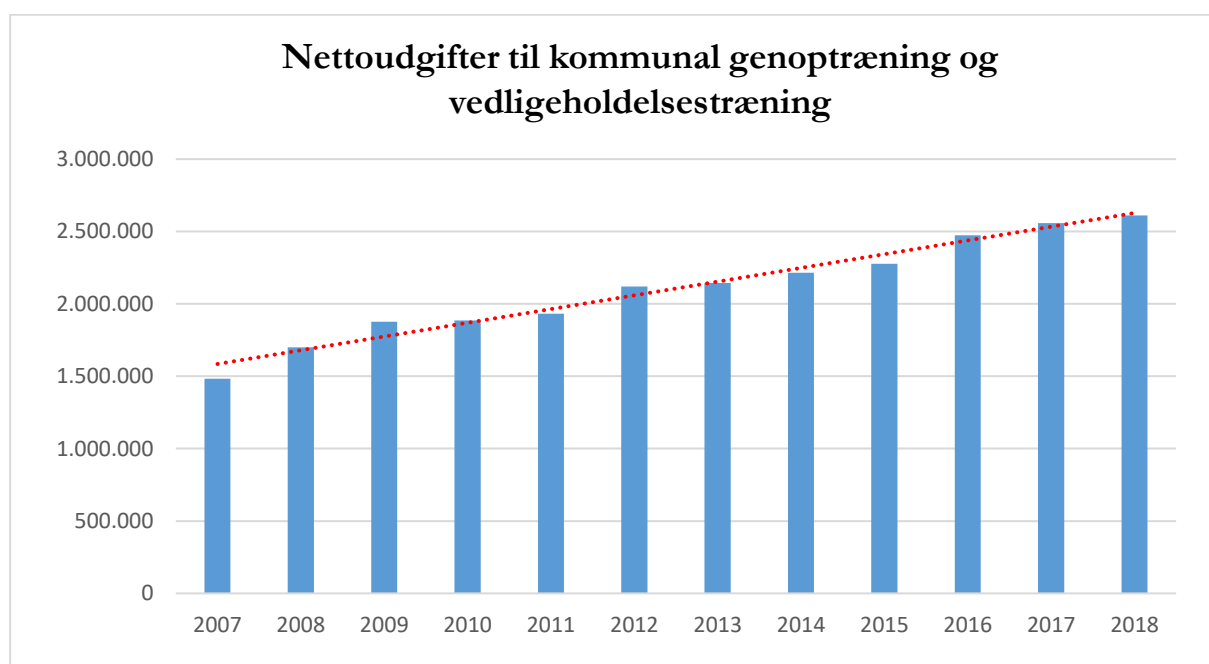
Kilde: eSundhed

Ud fra figur 4 ses at antallet af specialiserede rehabiliteringsplaner i 2018 er steget mest hos Region Nordjylland og Region Sjælland siden 2017, mens der ses et fald hos Region Midtjylland. De resterende regioner har haft en mindre stigning, som ikke kommer til udtryk i figuren (<7).

Genoptræning koster i kommunerne

Den øgede aktivitet på genoptræningsområdet kan aflæses i de kommunale udgifter. Udgifterne er fra 2007-2018 steget med 1.127.368 mia. kr. i faste priser (2018), hvilket svarer til en stigning på 76% (jf. figur 4 nedenfor). Væksten var i 2018 på 53.128 mio. kr., hvilket svarer til en stigning på 2,08 % siden 2017.

Denne stigning i prisudviklingen skal ses i lyset af det stadig stigende antal almene genoptræningsplaner. Det er imidlertid ikke muligt at isolere udgifter til genoptræning efter sundhedsloven, idet kommunernes udgifter til træning og genoptræning efter serviceloven og genoptræning efter sundhedsloven konteres på samme funktion i de kommunale regnskaber.

Figur 4: Nettoudgifter til genoptræning i de kommunale regnskaber

Kilde: eSundhed

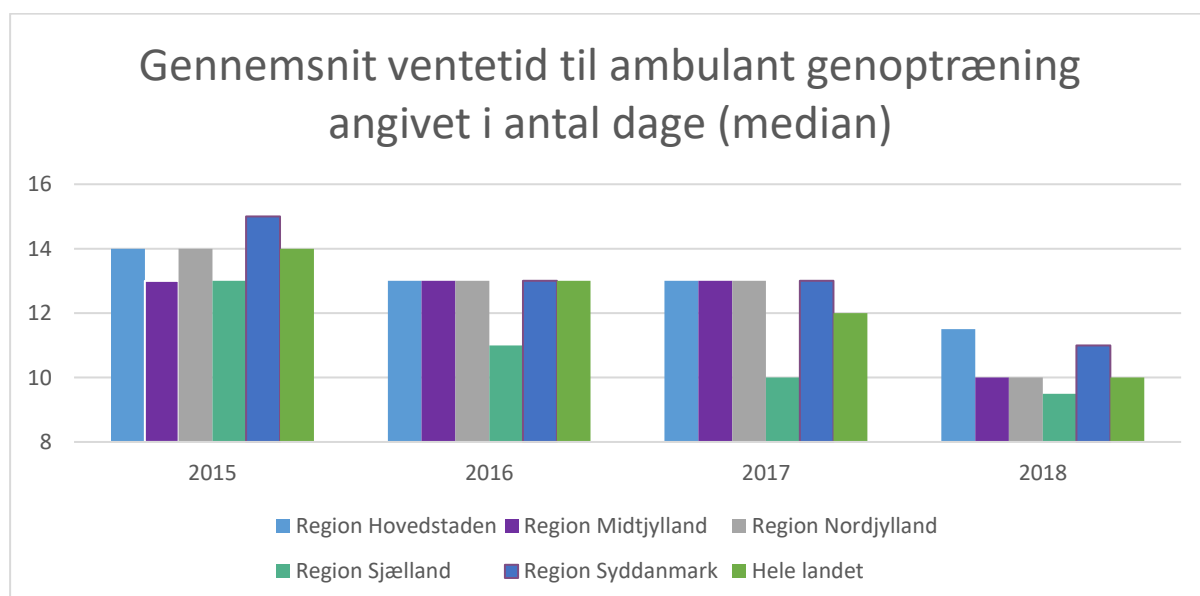
Fra og med 2018 inkluderer nettoudgifterne ikke medfinansiering til specialiseret genoptræning, da det nu finansieres på anden vis.

Ventetid til genoptræning

Genoptræning er en vigtig del af den opfølgende indsats efter et sygehusforløb. En rettidig, relevant og kompetent indsats er afgørende for, at patienten bliver fuldt funktionsdygtig efter behandling på sygehus. Sundhedsstyrelsen har som led i en evaluering af sundhedsaftalerne udvalgt 13 indikatorer, hvoraf den ene er ventetid til ambulantly genoptræning.

Tallene er opgjort som medianværdien. Medianen er den midterste værdi i et datasæt og er mere stabil overfor afvigende værdier, hvorfor denne anvendes for at give et mere retvisende billede. Ventetiden til ambulantly genoptræning er generelt faldet siden 2011, hvor ventetiden på nationalt plan i gennemsnit var 16 dage, mens ventetiden i 2018 i gennemsnit var 10 dage. Dette afspejler, at kommunerne arbejder med at nedbringe ventetiderne. Det skal ligeledes bemærkes, at i juni 2018 blev loven om udvidet frit valg til genoptræning indført. Det betyder, at kommunen skal tilbyde borgeren opstart af genoptræning senest syv hverdage efter udskrivning fra sygehus. Hvis kommunen ikke kan det, skal borgeren have mulighed for at vælge en privat leverandør, som fremgår af KL's nationale liste, som fremgår på <https://mingenoptraening.dk/frontpage>

Der ses ikke bemærkelsesværdige regionale forskelle, jf. figur 6. Hos kommunerne i Region Sjælland ses det laveste gennemsnit på 9,5 dages ventetid, hvorimod at der hos kommunerne i Region Hovedstaden ses det højeste gennemsnit på 11,5 dages ventetid. I 2018 er der således det hidtil laveste gennemsnit af antal dages ventetid, samtidig med at der er den mindste regionale forskel på den kommune der har det højeste og laveste gennemsnit.

Figur 6: Gennemsnit ventetid til ambulantly genoptræning angivet i antal dage
Kilde: eSundbed

Med den nye lovgivning om udvidet frit valg til genoptræning, har ikke haft betydning for følgende datamateriale. Frit valg til genoptræning betyder, at borgere udskrevet med en genoptræningsplan efter sundhedslovens § 140, skal tilbydes frit valg ved en privat leverandør, såfremt kommunen ikke kan tilbyde borgeren opstart af genoptræning indenfor 7 kalenderdage.

Bilag 1

År	2016				2017				2018			
	Almen	Special	Rehab.	I alt	Almen	Special	Rehab.	I alt	Almen	Special	Rehab.	I alt
Region Nordjylland	18.021	3.542	9	21.572	18.435	3.106	23	21.564	19.354	2.775	36	22.165
Region Midtjylland	33.862	6.345	44	40.251	37.375	5.081	143	42.599	40.169	4.640	113	44.922
Region Syddanmark	31.096	2.980	18	34.094	35.060	4.265	62	39.387	37.954	4.186	69	42.209
Region Hovedstaden	39.943	5.616	224	45.783	42.688	5.389	140	48.217	45.997	5.214	141	51.352
Region Sjælland	34.191	3.251	41	37.483	32.694	3.141	41	35.876	27.960	1.426	101	29.487
Hele landet	157.113	21.734	336	179.183	166.252	20.982	409	187.643	171.434	18.241	460	190.135

Tabel 1: Oversigt over almene genoptræningsplaner, specialiserede genoptræningsplaner og rehabiliteringsplaner i landets 5 regioner, 2015-2017

Kilde: eSundbed